

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*

ลัดดา เจียมจูงไร¹ จิรวัดน์ กิติพิเชษฐสรรค์² เสาวภาคย์ แผลมเพ็ชร³ กฤษดา ผ่องพิทยา⁴

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก

²อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก

³อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

*Corresponding author e-mail: Ladda_ji@snr.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพความคาดหวัง 2) พัฒนารูปแบบ และ 3) ประเมินผลรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนพิเศษ ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบและจัดทำคู่มือฯ และขั้นที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับสภาพที่คาดหวังการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการพัฒนารูปแบบพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบฯ มี 10 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพ 3) การคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ 4) เครือข่าย การมีส่วนร่วม 5) การบริหารงานบุคคล 6) การจัดทำแผนกลยุทธ์ 7) หลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 8) การใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี 9) การวัดผลและประเมินผลที่ส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ 10) ผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษา 3. ผลการประเมินผลรูปแบบและคู่มือ พบว่า รูปแบบและคู่มือมีระดับความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยรวมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา; การบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

*Received: 21 February 2024, Revised: 7 March 2024, Accepted: 9 March 2024

School Administration Model of Effective Enrichment Program in School under the Secondary Educational in Bangkok Province*

Ladda Jiamjurai¹ Jirawat Kitipichedsun² Saowaphank Lampetch³ Kisda Pongpittaya⁴

¹Degree of Doctor of Education in Educational Administration, Faculty of Liberal Arts, Krirk University

²Lecturer of Doctor of Educational Program in Educational Administration, Faculty of Liberal Arts, Krirk University

³Lecturer of Doctor of Educational Program in Educational Administration, Faculty of Liberal Arts, Krirk University

⁴Assistant Professor of Graduate School, Phetchabun Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Ladda_ji@snr.ac.th

ABSTRACT

The purposes of research were to 1) Study the needs assessment in organizing effective teaching and learning of effective enrichment program in school under the secondary educational in Bangkok province 2) Develop of school administration model of effective enrichment program, and 3) Evaluate the school administration model of effective enrichment program. The research procedure 3 steps. Step 1: Studying the needs assessment in organizing effective teaching and learning of effective enrichment program. Step 2: Developing of school administration model of effective enrichment program. And Step 3: evaluating the appropriateness. The research findings respective that: 1. The current conditions to develop the school administration model of effective enrichment program. Overall and each aspect was at moderate level. The expected conditions to develop the school administration model of effective enrichment program, overall and each aspect was at the highest level. 2. The school administration model of effective enrichment program consisted of 10 components, including: 1) leadership of administrators, 2) quality science and mathematics teachers, 3) selection of students with special abilities in science and mathematics, 4) networking and participation, 5) personnel management, 6) creation of effective strategic plans, 7) science and mathematics curricula that facilitate student learning, 8) media use and innovative technology, 9) measurement and evaluation that promotes science and mathematics, and 10) results from the management of educational institutions that teach classrooms. 3. Results Evaluation of the school administration model of effective enrichment program and Guideline Handbook in components of accuracy, appropriateness, and feasibility overall was at the highest level.

Keywords: The development of school administration model; School administration model of effective enrichment program; The secondary educational in Bangkok province

*Received: 21 February 2024, Revised: 7 March 2024, Accepted: 9 March 2024

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนแปลงไปอย่างสำคัญในด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการผลิตและการสื่อสาร โดยเฉพาะเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ เทคโนโลยีชีวภาพเทคโนโลยีวัสดุ และอื่น ๆ ที่ใช้เครื่องจักรคอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมของระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่เพิ่มขึ้น และใช้แรงงานคนทำงานในภาคการผลิตแบบเก่าที่ลดลงงานหลายอย่างมีความจำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ทำงานแทนคนได้ ทำให้คนที่มีความรู้ทักษะแบบง่าย ๆ ในประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมและประเทศตลาดเกิดใหม่ถูกปลดจากงาน คนที่ทำงานในภาคความรู้ข้อมูลข่าวสาร บริการ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น คนที่ทำงานในภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีสัดส่วนลดลงคนทำงานที่มีความรู้ทักษะแบบใหม่เพิ่มขึ้นคนที่ไม่มีความรู้ทักษะแบบใหม่ คิดและทำอะไรใหม่ ๆ แก้ปัญหาเชิงซับซ้อนไม่เป็น ต้องตงงานหรือไม่ก็ต้องเปลี่ยนแปลงการทำงานแบบใช้แรงที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะมากและใช้คอมพิวเตอร์ปฏิบัติงานแทนไม่ได้ (วิทยากร เชียงกุล, 2559) ซึ่งส่งผลต่อระบบการศึกษาของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ดังนั้นกระบวนการในการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลง ประเทศไทยจึงพยายามปรับกระบวนการในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก็ยังประสบปัญหาด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านการบริหารจัดการ และการเรียนรู้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริงตามบริบทของพื้นที่ได้ นักเรียนที่จบการศึกษาประสบปัญหาในการทำงาน ประเทศขาดนวัตกรรมในการพัฒนาประเทศ มีการลงทุนด้านการศึกษาสูงแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำ การแก้ไขกับปัญหาการศึกษาได้ดำเนินการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่ไม่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาด้านการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาประเทศได้ตามวัตถุประสงค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563, นริศรา ใจคง และสิริกานต์ แก้วคงทอง, 2564)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ระบุถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษต้องได้รับสิทธิในการพัฒนาความสามารถพิเศษของตนอย่างเต็มที่ ให้เป็นผู้มีความเป็นเลิศที่มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์สามารถนำประเทศไทยไปสู่ความมั่นคงและมั่งคั่งอย่างต่อเนื่องและถาวร โดยได้รับการสนับสนุนและเสริมพลังจากรัฐ ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสได้นำความสามารถนี้ไปปรับใช้ในครอบครัว สังคม ประเทศชาติและสังคมโลกอย่างมีความสุขและอย่างมีคุณธรรมโดยโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์เป็นหนึ่งในโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน สอดคล้องกับมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ทำเป็นผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ได้อย่างสมดุล ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานครยังขาดแนวทางในการบริหารจัดการที่ชัดเจน ทั้งเรื่องการบริหารหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ความรู้ความเข้าใจของครูที่รับผิดชอบการเรียนการสอนในห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ความพร้อมด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์กับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, จรรยา จับบัง และคณะ, 2555)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ในประเทศ และพัฒนาการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ให้มีมาตรฐาน จึงได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิผล เพื่อนำเสนอแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาที่สนใจ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ และดำเนินการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพความคาดหวัง ในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อประเมินผลรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยในรูปแบบผสมผสาน (Mixed-Method) ซึ่งใช้ทั้งวิธีการทำวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้วิธีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพความคาดหวัง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 250 คน และสถานศึกษาต้นแบบ จำนวน 3 แห่ง เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.940 ตัวอย่างในปีการศึกษา 2566 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ และสร้างข้อสรุป โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และบริหารสถานศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน เครื่องมือวิจัย เป็นแบบบันทึกข้อมูลจากการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) จากตัวแปรที่ศึกษา 10 ด้าน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางอาจารย์ด้านการบริหารการศึกษาจากมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน รวมจำนวน 11 คน ประชุมกลุ่มสนทนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อวิพากษ์รูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบ วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) หลังจากนั้นผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ โดยเชิงปริมาณ ใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพความคาดหวัง ในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร สรุปผลเป็น 3 หัวข้อ ประกอบด้วย 1) ผลการศึกษา วิเคราะห์เอกสารผลการดำเนินงานและผลการประเมินการดำเนินงานของการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพความคาดหวัง ในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และ 3) ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบ (Best Practice) การจัดการเรียนการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1.1 ผลการศึกษา วิเคราะห์เอกสารผลการดำเนินงานและผลการประเมินการดำเนินงานของการบริหารสถานศึกษา สามารถสรุปประเด็นเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ และองค์ประกอบการบริหารห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิภาพโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษประกอบด้วย 9 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านการวางแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อจัดการสอนห้องเรียนพิเศษ 3) ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของห้องเรียนพิเศษ 4) การจัดทำแผนกลยุทธ์ของห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 5) ด้านการประเมินและการควบคุมกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ 6) ด้านการบริหารงานและผลการปฏิบัติงาน 7) ด้านการบริหารงานบุคคล 8) ด้านผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษและ 9) ด้านเครือข่าย การมีส่วนร่วม

1.1.2 องค์ประกอบการบริหารห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) ด้านสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ด้านครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพ 4) ด้านหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 5) ด้านการวัดผลและประเมินผลที่ส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 6) ด้านการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 7) ด้านการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือในการบริหารห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ 8) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพความคาดหวัง ในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนพิเศษ
อย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน พบว่า ระดับสภาพปัจจุบันการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการ
บริหารงานและผลการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการวางแผนการ
บริหารสถานศึกษาเพื่อจัดการสอนห้องเรียนพิเศษ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านผลลัพธ์จากการบริหาร
จัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ

ระดับสภาพที่คาดหวังการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ
รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนการบริหาร
สถานศึกษาเพื่อจัดการสอนห้องเรียนพิเศษด้านผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียน
พิเศษด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์ของห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของ
ห้องเรียนพิเศษส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ค่าลำดับความต้องการ (Priority Need Index) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา ค่าลำดับ
ความต้องการ 0.32-0.38 ค่ามากกว่า 0.30 อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ทุกข้อ

1.3 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบ (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง โดยผู้วิจัย
ได้สรุปประเด็นจากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบการบริหาร
สถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ และองค์ประกอบการบริหารห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิภาพ เพื่อมาสร้าง
คู่มือการใช้รูปแบบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำมี
ภาวะทางอารมณ์มีความซื่อสัตย์ความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำ มีการออกแบบภาระงานของกลุ่มงาน แนวปฏิบัติแบ่ง
ภาระงาน ออกเป็น 4 กลุ่มงาน อย่างชัดเจนมีการตรวจสอบว่าห้องเรียนมีการจัดระเบียบที่เหมาะสมและไม่มีสิ่งกีด
ขวางที่อาจทำให้นักเรียนไม่สะดวกในการเรียนรู้มีการวางแผน ติดตามการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน
ของครูการสร้างแรงจูงใจ ค่าตอบแทน การให้ รางวัลและ การยกย่องชมเชยมีการสร้างเครือข่าย จัดทำ MOU ความ
ร่วมมือในการพัฒนากับหน่วยงานวิจัย มหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรัพยากรทางการศึกษาต่างๆ
จัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ร่วมกัน

2) องค์ประกอบการบริหารห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิภาพ พบว่า จัดห้องเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน มี
พื้นที่เหมาะสม แสงสว่างเพียงพอ มีอุปกรณ์การสอนทันสมัยครูจะต้องเข้าใจถึงนักเรียนแต่ละคนเข้าใจถึงความสนใจ
และความแตกต่างทางวัฒนธรรมเฉพาะบุคคล มีหลักสูตรและวัดผลในการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์และ
คณิตศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างการทดลองและการเรียนรู้ที่น่าสนใจมีสื่อเทคโนโลยี ที่ทันสมัย เหมาะสมต่อการจัดการ
เรียนรู้ ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มีแหล่งเรียนรู้ภายใน เช่น ห้องสมุด สวนวิทยาศาสตร์ ป้าย
ประชาสัมพันธ์

2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ สรุปผลเป็น 3 หัวข้อ
ประกอบด้วย 1) ผลการยกย่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาฯ 2) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่าง
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาฯ และ 3) ผลการจัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาฯ มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาฯ พบว่า ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1.1 องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษประกอบด้วย องค์ประกอบ จำนวน 10 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพ 3) ด้านการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 4) ด้านเครือข่าย การมีส่วนร่วม 5) ด้านการบริหารงานบุคคล 6) ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิภาพ 7) ด้านหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 8) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 9) ด้านการวัดผลและประเมินผลที่ส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ 10) ด้านผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ

2.1.2 องค์ประกอบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบ จำนวน 10 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพ 3) ด้านการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 4) ด้านเครือข่าย การมีส่วนร่วม 5) ด้านการบริหารงานบุคคล 6) ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิภาพ 7) ด้านหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 8) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 9) ด้านการวัดผลและประเมินผลที่ส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ 10) ด้านผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ

2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาฯ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้นำองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ และองค์ประกอบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิผลมาหลอมรวมกัน ซึ่งผลการตรวจร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาฯ จากการสนทนากลุ่ม และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง ได้องค์ประกอบ จำนวน 10 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพ 3) ด้านการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 4) ด้านเครือข่าย การมีส่วนร่วม 5) ด้านการบริหารงานบุคคล 6) ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิภาพ 7) ด้านหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 8) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 9) ด้านการวัดผลและประเมินผลที่ส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ 10) ด้านผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ ซึ่งได้จากการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3 การจัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาฯ ผู้วิจัยได้สร้าง คู่มือการบริหารสถานศึกษาฯ ประกอบด้วย 1) บทที่ 1 บทนำ 2) บทที่ 2 วิธีการ กระบวนการของรูปแบบ และ 3) บทที่ 3 การประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งครอบคลุม 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) โครงสร้างและสาระสำคัญของรูปแบบ 4) วิธีการ กระบวนการของรูปแบบ และ 5) การประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับ ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวทางองค์ประกอบของรูปแบบ มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) โครงสร้างและสาระสำคัญของรูปแบบ 4) วิธีการ

กระบวนการของรูปแบบ และ 5) การประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3 ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมขององค์ประกอบด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาผลการตรวจสอบคุณภาพแต่ละองค์ประกอบจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้อง ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เท่ากันทั้งสองด้าน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านเครือข่าย การมีส่วนร่วม ด้านความเหมาะสม เกือบทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยเหมาะสมที่สุด คือ องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านเครือข่าย การมีส่วนร่วม เท่ากันทั้งสองด้าน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการวัดผลและประเมินผลที่ส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เท่ากันทั้งสองด้าน และด้านความเป็นไปได้ ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพ รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

ผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมขององค์ประกอบด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาผลการตรวจสอบคุณภาพแต่ละองค์ประกอบจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกองค์ประกอบในทุกด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาผลการตรวจสอบคุณภาพแต่ละองค์ประกอบจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้อง ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบฯ รองลงมา คือ ด้านหลักการและเหตุผลของคู่มือการใช้รูปแบบฯ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านเงื่อนไขความสำเร็จของคู่มือการใช้รูปแบบฯ ด้านความเหมาะสม ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยเหมาะสมที่สุด คือ องค์ประกอบด้านหลักการและเหตุผลของคู่มือการใช้รูปแบบฯ และด้านวัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบฯ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาสาระของคู่มือการใช้รูปแบบฯ ด้านวิธีการ กระบวนการของคู่มือการใช้รูปแบบฯ และด้านเงื่อนไขความสำเร็จของคู่มือการใช้รูปแบบฯ และด้านความเป็นไปได้ ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบฯ รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาสาระของคู่มือการใช้รูปแบบฯ และด้านเงื่อนไขความสำเร็จของคู่มือการใช้รูปแบบฯ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านหลักการและเหตุผลของคู่มือการใช้รูปแบบฯ

สรุปข้อคิดเห็นของการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษาฯ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 11 คน ซึ่งข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า ควรปรับปรุงแบบการบริหารให้เป็นวงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) เพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษซึ่งจะเริ่มตั้งแต่กระบวนการวางแผน ดำเนินการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนำผลมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพความคาดหวัง ในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับสภาพปัจจุบันการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานและผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่บุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายอมรับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการ การศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งอ ซึ่งในการบริหาร จัดการสถานศึกษาหลังจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (COVID-19) ที่สถานศึกษา ต้องใช้วิธีการบริหารงานและการปฏิบัติงานที่หลากหลายให้เข้ากับการที่นักเรียนไม่สามารถมาเรียนในสถานศึกษาได้ และให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาประกอบด้วย ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายใน สถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสัมมา ธรณิย์ (2560) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน และเทคนิคต่าง ๆ โดยนำ ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การมาใช้ เพื่อให้ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันดำเนินการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพจากสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้น ซึ่งเป็นการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ

ส่วนค่าความคาดหวังของด้านผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ และค่าความคาดหวังของด้านการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ อยู่ใน ระดับมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการศึกษามุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น สิ่ง ที่คาดหวังเป็นอันดับแรก ๆ ของการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนพิเศษ คือ ผู้เรียนที่จะต้องพัฒนาให้มีความรู้ทักษะ เจตคติ ความคิด พฤติกรรม หรือคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือมีพัฒนาการมากขึ้น ดังนั้น ค่าความคาดหวังของด้านผลลัพธ์จากการบริหารจัดการ สถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ และค่าความคาดหวังของด้านการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถ พิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จึงมีค่าสภาพความคาดหวังในระดับมากที่สุด ครุจึงคาดหวังว่าจะช่วยพัฒนา ผู้เรียนในทุกด้าน สอดคล้องกับ Ng, P. T. (2003) เสนอองค์ประกอบสถานศึกษาที่มีรูปแบบความเป็นเลิศ (School excellence model: SEM) ในประเทศสิงคโปร์ ไว้ ดังนี้ 1) ความเป็นผู้นำ (leadership) เป็นวิธีการนำ

โรงเรียนและระบบการนำโรงเรียนคุณค่าที่มีอยู่ และเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนรวมทั้งผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ และการทำให้โรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม 2) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) เป็นวิธีการที่โรงเรียนสร้างกลยุทธ์ร่วมกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มุ่งเน้นทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยการวางแผนปฏิบัติการพัฒนาเพื่อสนับสนุนทิศทาง ปรับใช้แผน และกำกับติดตามการปฏิบัติงาน 3) การบริหารบุคลากร (Staff management) เป็นวิธีที่โรงเรียนพัฒนาและใช้ประโยชน์จากศักยภาพของพนักงานอย่างเต็มที่ ในการสร้างโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ 4) ทรัพยากร (resources) เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรภายใน และทรัพยากรจากภายนอก ให้มีส่วนร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เพื่อสนับสนุนการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการดำเนินการของกระบวนการ 5) กระบวนการมุ่งเน้นผู้เรียน (student-focused processes) วิธีการในการออกแบบของโรงเรียน เช่น การปฏิบัติ การบริหารจัดการ และการปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญในการให้การศึกษาแบบองค์รวมและทำงานต่อการเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี 6) ผลลัพธ์ด้านการบริหารและการดำเนินงาน (administrative and operational results) อะไรบ้างที่ทำให้โรงเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเกิดจากความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน 7) ผลลัพธ์ด้านบุคลากร (staff results) ว่ามีอะไรบ้างที่โรงเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ซึ่งเกิดจากการฝึกอบรมและการพัฒนาและขวัญกำลังใจของบุคลากร 8) ผลลัพธ์ด้านเครือข่ายและสังคม (partnership and society results) ว่ามีอะไรบ้างที่โรงเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ที่เกิดจากความสัมพันธ์ของเครือข่าย และชุมชนในภาพรวม และ 9) ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (key performance results) เพื่อชี้วัดว่าอะไรที่โรงเรียนบรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่โรงเรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการจากการศึกษา และยังสอดคล้องกับ Baldrige Performance Excellence Program (2013) ได้ระบุถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (MBNQA) ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1. ภาวะผู้นำ 2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3. การมุ่งเน้นนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. การวัดผลประเมินผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5. การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6. การจัดการด้านกระบวนการ กระบวนการที่สร้างคุณค่า และ 7. ผลการดำเนินการ 7.1) ผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานให้ความสำคัญแก่นักเรียน 7.2) ผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับสมรรถนะของนักเรียน การให้บริการทางการศึกษา 7.3) ผลลัพธ์ด้านการเงินและตลาด 7.4) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของโรงเรียน 7.5) ผลลัพธ์ด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม

2. จากการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบดังนี้ 1.ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2.ด้านครุวิทยศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพ 3.ด้านการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 4.ด้านเครือข่าย การมีส่วนร่วม 5.ด้านการบริหารงานบุคคล 6. ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารห้องเรียนพิเศษที่มีประสิทธิผล 7.ด้านหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 8.ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ 9.ด้านการวัดผลและประเมินผลที่ส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ 10.ด้านผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษที่งานวิจัยครั้งนี้ได้องค์ประกอบเหล่านี้ เกิดจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยโดยกระบวนการทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพด้วยความรัดกุม จึงทำให้ได้องค์ประกอบที่เป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีที่กำหนดไว้ ซึ่งองค์ประกอบที่

ได้แต่ละองค์ประกอบนั้น ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ อย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งการที่ได้ องค์ประกอบดังกล่าว ซึ่งรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่ได้มานั้น สอดคล้องกับ นง ลักษณ์ เรือนทอง (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ทราบ 1) องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และ 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ 1.1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 1.2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 1.3) การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ 1.4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 1.5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 1.6) เน้นการเรียนการสอน 1.7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ และ 1.8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง 2) รูปแบบ การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 องค์ประกอบ ซึ่งมีความ เหมาะสมถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับ สิริกานต์ ทิพย์ภักดี และทวีศิลป์ กุล นภาค (2565) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัด อ่างทอง พบว่าระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ครูที่มีความเชี่ยวชาญใน สาระวิชาที่สอน เงินที่เพียงพอในการใช้จ่าย ระบบการคัดเลือกที่ทำให้ได้นักเรียนเก่งและพร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่าย หลักสูตรที่มีมาตรฐานและตอบโจทย์กับนักเรียน และสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและเพียงพอ กระบวนการ ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การจัดโครงสร้างการบริหารตามหน้าที่หลักและการแบ่งงานตาม ความเชี่ยวชาญเหมาะสม การสั่งการหรือการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การควบคุม ติดตามงาน และการแก้ไข ข้อบกพร่องอย่างเป็นระบบ ผลผลิตที่ได้ คือ นักเรียนมีคุณภาพและมีศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับสูง

3. จากผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการที่ผู้บริหารมีทักษะภาวะผู้นำจะมีผลต่อการบริหารโรงเรียนทั้งระบบ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่จะมี ส่วนสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ บทบาทหน้าที่ และประสบการณ์ทางการ บริหารการศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 หรือโลกยุคใหม่ เพื่อนำพา สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งสอดคล้องกับชชา ประณีตพลกรัง (2564) สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปร สำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้เชิงทฤษฎี ความสามารถ มีทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม และ ประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 หรือโลก ยุคใหม่เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการ เปลี่ยนแปลงของโลก และยังสอดคล้องกับ อรุมา ไมยวงศ์ (2564) พบว่า แนวทางพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่ควรได้รับการพัฒนา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ ผู้บริหารควรเป็นผู้

สุภาพเรียบร้อย บุคลิกภาพดี เป็นผู้นำและผู้มีองค์ความรู้ 2) การติดต่อสื่อสาร ควรใช้โซเชียลมีเดียในการติดต่อสื่อสารและมีแผนการดำเนินงานที่มีเป้าหมาย 3) โครงสร้างองค์การ ควรแบ่งโครงสร้างองค์การออกเป็น 4 ฝ่ายอย่างชัดเจน และ 4) ทรัพยากรทางการศึกษา ควรดำเนินการโดยขอรับการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ

จากผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของการกำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การกำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบและคู่มือการใช้งานรูปแบบ เนื่องจากเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางของการดำเนินงาน และการเป้าหมายของรูปแบบและคู่มือที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามรูปแบบที่กำหนดขึ้นไว้ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความชัดเจน เพราะเมื่อบุคลากรภายในสถานศึกษาได้นำรูปแบบและคู่มือการใช้งานรูปแบบไปใช้แล้วก็จะสามารถดำเนินการได้ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลถึงการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกฤตการ สังข์ทอง (2562) พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ วไลดา อุ่นเรือน (2563) พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนำรูปแบบไปใช้และผลที่เกิดกับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับสภาพที่คาดหวังการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ควรสนับสนุน หรือมีนโยบายการเปิดชั้นเรียนตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในสังกัดที่มีความพร้อม
2. สถานศึกษาที่สนใจ นำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ไปใช้ ควรศึกษารูปแบบและคู่มือให้เข้าใจก่อน

3. สถานศึกษาที่จะนำรูปแบบและคู่มือไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรคำนึงถึงข้อจำกัดของสถานศึกษา เช่น ขนาดของสถานศึกษา ความพร้อมของครู และความพร้อมของนักเรียน เป็นต้น

4. ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้การนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการและบุคลากรทุกฝ่ายภายในโรงเรียน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันในการวางแผนและดำเนินงานร่วมกัน และต้องมีการประเมินความก้าวหน้าของการทำงานเป็นระยะ ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยโดยรูปแบบผสมผสาน (Mixed-Method) ซึ่งใช้ทั้งวิธีการทำวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้วิธีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรได้มีการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบ กระบวนการ กลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน โดยอาจใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นต้น

2. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะสถานศึกษาที่จัดการสอนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มการนำรูปแบบและคู่มือไปทดลองกับสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมตามบริบทเชิงพื้นที่ที่แตกต่างกันไป

3. จากผลการศึกษาความต้องการการพัฒนา พบว่า ด้านที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรกคือผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ ดังนั้น ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลลัพธ์จากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษ

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 ด้านหลักคือ

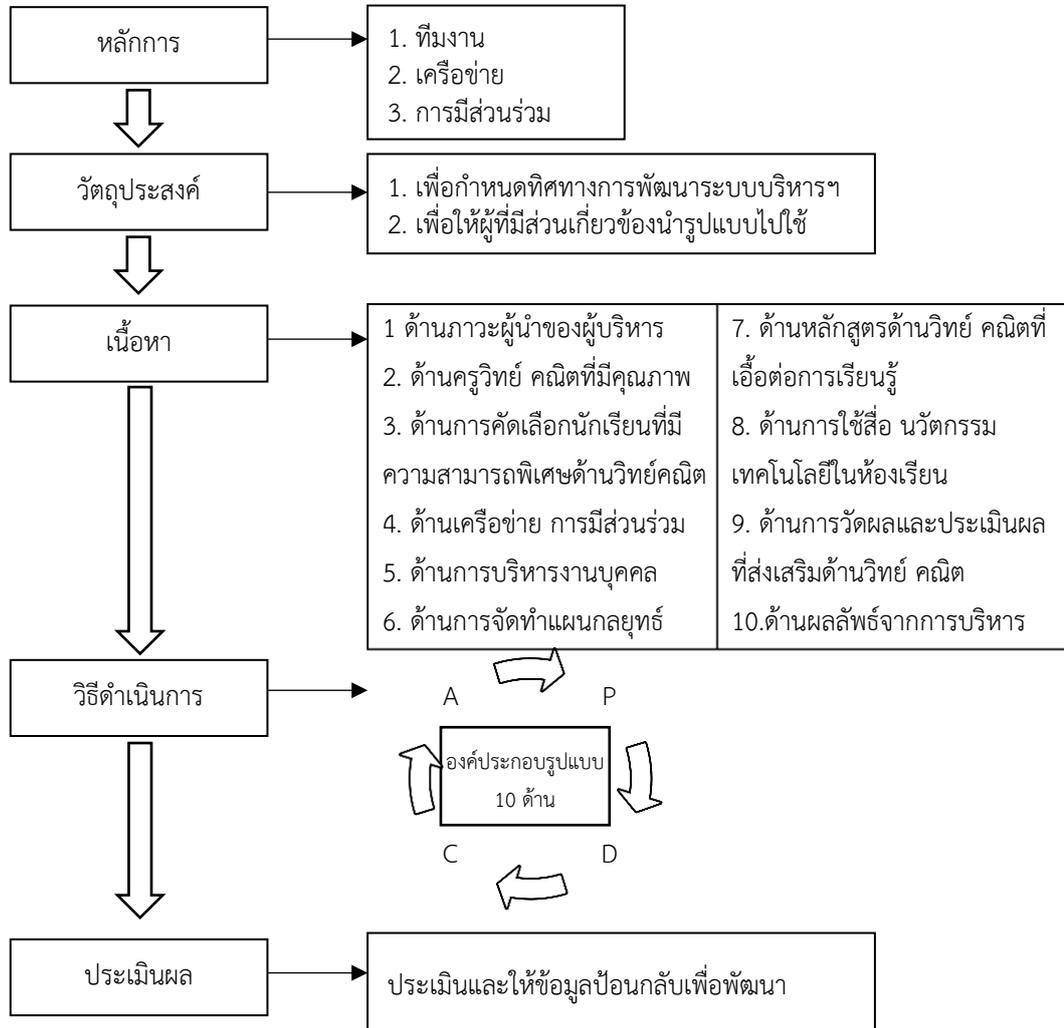
ด้านแนวคิด ทฤษฎีของรูปแบบ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. หลักการของรูปแบบ เป็นแนวความคิดภาพรวมที่ใช้ในการกำหนดวิธีการ กิจกรรมซึ่งประกอบด้วยทีมงานทั้งบุคลากรภายในและภายนอก การพัฒนาเครือข่าย และการสร้างการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบบริหารฯ และเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

3. เนื้อหาและสาระสำคัญของรูปแบบ เป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบการบริหาร มีจำนวน 10 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2. ด้านครูวิทยุ คณิตที่มีคุณภาพ 3. ด้านการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทย์คณิต 4. ด้านเครือข่าย การมีส่วนร่วม 5. ด้านการบริหารงานบุคคล 6. ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์ 7. ด้านหลักสูตรด้านวิทย์ คณิตที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 8. ด้านการใช้สื่อ

นวัตกรรม เทคโนโลยีในห้องเรียน 9. ด้านการวัดผลและประเมินผลที่ส่งเสริมด้านวิทย์ คณิต และ 10. ด้านผลลัพธ์จากการบริหาร

4. วิธีการ กระบวนการของรูปแบบ เป็นขั้นตอนของการดำเนินการที่ได้กำหนดไว้ในรูปแบบ ซึ่งใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

5. การประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินการของรูปแบบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานในการตัดสิน เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานของรูปแบบว่าประสบความสำเร็จเพียงใด และสามารถบอกถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานในรูปแบบ เพื่อใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนาต่อไป

ด้านการนำรูปแบบไปใช้ 4 ชั้น ได้แก่

1. การวางแผน (Plan)
2. การปฏิบัติ (Do)
3. การตรวจสอบ (Check)
4. การปรับปรุง (Act)

เมื่อนำ ด้านแนวคิด ทฤษฎีของรูปแบบ จำนวน 5 ด้าน และ ด้านการนำรูปแบบไปใช้ 4 ชั้น จึงเรียกว่า “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร”

เอกสารอ้างอิง

- คชา ประณีตพลกรัง. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา Principal Leadership. *วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มมร. วิทยาเขตอีสาน*, 2(1), 22–30.
- จรรยา จับบัง และคณะ. (2555). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*. 6(2): 59-72.
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. *ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- นริศรา ใจคง และสิริกานต์ แก้วคงทอง. (2564). นิเวศการเรียนรู้: เรื่องเก่าบนวิถีใหม่. *วารสารการศึกษาไทย*. 18(3),64.
- วลิดา อุ่นเรือน. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิทยากร เชียงกุล. (2559). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 “จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สกุลการ สังข์ทอง. (2562). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. *ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- สัมมา ธนินิธิ. (2560). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *แนวทางการเปิดห้องเรียนพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สิริกานต์ ทิพย์ภักดี และทวีศิลป์ กุลนภาดล. (2565). การบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษในโรงเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดอ่างทอง. *วารสารการบริหารการศึกษา มศว*, 19(36), 39 – 51.

อรอุมา ไมยวงศ์. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม. ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Baldrige Performance Excellence Program. (2013). *Education Criteria for Performance
Excellence 2013–2014*. Gaithersburg, MD: U.S. Department of Commerce, National
Institute of Standards and Technology. (Online) (Retrieved 30 August 2023) from
<http://www.nist.gov/baldrige>.

Ng, P. T. (2003). The Singapore School and the School Excellence Model, *Educational Research for
Policy and Practice*, 2(1), 27–39.